

Vergaderjaar 2005–2006 A

30 681 (R 1813)

Aanvullend Protocol bij de Verdragen van Genève van 12 augustus 1949, betreffende de aanvaarding van een aanvullend onderscheidend embleem (Trb. 2006, 46)

Nr. 1

BRIEF VAN DE MINISTER VAN BUITENLANDSE ZAKEN

Aan de Voorzitters van de Eerste en van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 10 augustus 2006

Ter griffie van de Eerste en van de Tweede Kamer der Staten-Generaal ontvangen op 25 augustus 2006.

De wens dat het verdrag aan de uitdrukkelijke goedkeuring van de Staten-Generaal wordt onderworpen kan door of namens een van de Kamers of door ten minste vijftien leden van de Eerste Kamer dan wel dertig leden van de Tweede Kamer of door de Gevolmachtigde Ministers van de Nederlandse Antillen onderscheidenlijk van Aruba te kennen worden gegeven uiterlijk op 24 september 2006.

Overeenkomstig het bepaalde in artikel 2, eerste en tweede lid, en artikel 5, eerste en tweede lid, van de Rijkswet goedkeuring en bekendmaking verdragen, de Raad van State van het Koninkrijk gehoord, heb ik de eer u hierbij ter stilzwijgende goedkeuring over te leggen het op 8 december 2005 te Genève totstandgekomen Aanvullend Protocol bij de Verdragen van Genève van 12 augustus 1949, betreffende de aanvaarding van een aanvullend onderscheidend embleem (Trb. 2006, 46).

Een toelichtende nota bij dit Aanvullend Protocol treft u eveneens hierbij aan.

De goedkeuring wordt voor het gehele Koninkrijk gevraagd. Aan de Gouverneurs van de Nederlandse Antillen en van Aruba is verzocht hogergenoemde stukken op 25 augustus 2006 over te leggen aan de Staten van de Nederlandse Antillen en de Staten van Aruba.

De Gevolmachtigde Ministers van de Nederlandse Antillen en van Aruba zijn van deze overlegging in kennis gesteld.

De Minister van Buitenlandse Zaken,
B. R. Bot

TOELICHTENDE NOTA

1. Inleiding

Het advies van de Raad van State wordt niet openbaar gemaakt, omdat het zonder meer instemmend luidt (artikel 25a, vijfde lid jo vierde lid, onder b, van de Wet op de Raad van State).

Het onderhavige Protocol (hierna «Protocol III») is een aanvulling op de op 12 augustus 1949 totstandgekomen Verdragen van Genève, te weten: 1. Verdrag voor de verbetering van het lot der gewonden en zieken, zich bevindende bij de strijdkrachten te velde, 2. Verdrag voor de verbetering van het lot der gewonden, zieken en schipbreukelingen van de strijdkrachten ter zee, 3. Verdrag betreffende de behandeling van krijgsgevangenen, en 4. Verdrag betreffende de bescherming van burgers in oorlogstijd (Trb. 1951, 72 tot en met 75). Deze Verdragen van Genève zijn reeds aangevuld met een Protocol I betreffende de bescherming van slachtoffers van internationale gewapende conflicten (Trb. 1978, 41) en een Protocol II betreffende de bescherming van slachtoffers van niet-internationale gewapende conflicten (Trb. 1978, 42). Beide aanvullende Protocollen zijn op 12 december 1977 te Bern voor ondertekening opengesteld.

In het eerste en het tweede Verdrag van Genève (artikel 38 respectievelijk artikel 41) worden het «rode kruis», de «rode halve maan» en de «rode leeuw en zon» als emblemen erkend. Sinds 1980 zijn alleen nog het Rode Kruis-embleem en het Rode Halve Maan-embleem in gebruik. Deze emblemen hebben een beschermende én een onderscheidende functie. Zij beschermen de hulpbehoevenden en hun hulpverleners in tijden van gewapend conflict. Daarnaast dienen zij ter aanduiding van de Nationale Rode Kruis en de Rode Halve Maan-verenigingen, het Internationale Comité van de Rode Kruis (hierna «ICRC») en de Internationale Federatie van de Rode Kruis en Rode Halve Maan-verenigingen (hierna «Internationale Federatie»). Om lid te worden van de wereldwijde humanitaire beweging moeten de nationale Rode Kruis- en Rode Halve Maan-verenigingen de erkende emblemen gebruiken.

Thans maken ruim 190 staten gebruik van het Rode Kruis-embleem of het Halve Maan-embleem. Er zijn echter landen die het moeilijk vinden om deze emblemen te gebruiken, omdat zij vinden dat de emblemen een bepaalde religieuze, culturele of politieke gevoelswaarde hebben. Dit heeft een negatieve invloed gehad op het respect voor de emblemen. Het gevolg hiervan is een verminderde beschermende werking van de emblemen voor slachtoffers en medisch personeel.

Met de totstandbrenging van het onderhavige Protocol III wordt een aanvullend embleem erkend met dezelfde oogmerken en status als de emblemen van de Verdragen van Genève. Het aanvullende embleem is een rood kader in de vorm van een gekanteld vierkant op een wit veld en heeft geen religieuze, culturele of politieke betekenis. Voorts voorziet het Protocol in de noodzaak om bescherming te bieden in situaties waarbij noch het Rode Kruis-embleem, noch het Rode Halve Maan-embleem als neutrale emblemen worden gerespecteerd. Met betrekking tot de landen die, in strijd met de internationale regels, reeds lang andere emblemen gebruiken of de erkende emblemen tegelijk toepassen, bevat het Protocol nieuwe afspraken.

De ontwerp-tekst voor Protocol III was reeds op 12 oktober 2000 gereed. Zwitserland, de depositaris van de Verdragen van Genève, stelde een diplomatieke conferentie voor ter aanvaarding van de tekst door de partijen bij de Verdragen van Genève. Vanwege de ontwikkelingen in het Midden-Oosten eind 2000 werd echter besloten de diplomatieke conferentie uit te stellen. Die conferentie werd uiteindelijk begin december 2005 gehouden.

2. Artikelsgewijze toelichting

Artikel 1 bevat de verplichting voor de verdragspartijen om Protocol III onder alle omstandigheden te eerbiedigen en te doen eerbiedigen.

Artikel 2 regelt de status van het aanvullende embleem. Ingevolge het eerste lid zijn de verdragspartijen niet verplicht hun huidige embleem te wijzigen; zij kunnen het Rode Kruis-embleem of het Halve Maan-embleem blijven gebruiken. Het tweede lid bevat een beschrijving van het embleem en een verwijzing naar de illustratie in de bijlage bij het Protocol. Deze bijlage is een integrerend onderdeel van het Protocol. In het derde lid wordt bepaald dat de voorwaarden voor het gebruik en de eerbiediging van het aanvullende embleem gelijk zijn aan die voor de huidige emblemen, zoals vastgelegd in de Verdragen van Genève en, waar van toepassing, in de Aanvullende Protocollen I en II.

Artikel 3 heeft betrekking op het gebruik van het aanvullende embleem door de nationale verenigingen van de verdragspartijen. Het eerste lid bepaalt dat de emblemen van de Verdragen van Genève geïntegreerd kunnen worden in het aanvullende embleem (zie de bijlage bij het Protocol). Indien een ander embleem daadwerkelijk in een staat wordt gebruikt, bijvoorbeeld de Rode Davidster, kan dat embleem eveneens in het aanvullende embleem worden geïntegreerd, mits de desbetreffende staat dit bekend maakt voorafgaande aan de bekrachtiging van het Protocol. Een nationale vereniging die een embleem integreert in het aanvullende embleem, kan volgens het tweede lid in overeenstemming met de nationale wetgeving de benaming van dat embleem gebruiken en dat embleem voeren binnen het nationale grondgebied. Het derde lid voorziet in een tijdelijk gebruik van het aanvullende embleem door de nationale verenigingen. Ook de ICRC en de Internationale Federatie kunnen het aanvullende embleem tijdelijk gebruiken. Volgens *artikel 4* moet er dan wel sprake zijn van uitzonderlijke omstandigheden. *Artikel 5* bevat een mogelijkheid voor het medisch personeel en de geestelijke verzorgers, die deelnemen aan operaties onder de auspiciën van de VN (Verenigde Naties), om één van de emblemen van de Verdragen van Genève of het aanvullende embleem te gebruiken. Hiervoor is toestemming nodig van de staten die aan de operatie deelnemen. Dit betreft zowel operaties onder bevel van de VN als operaties die door de VN zijn geautoriseerd. *Artikel 6* verplicht de verdragsstaten de nodige maatregelen te treffen om elk misbruik van de emblemen te voorkomen. Ingevolge het tweede lid mogen de verdragsstaten aan degenen, die reeds voor de totstandbrenging van dit Protocol III het aanvullende embleem gebruiken, toestaan het gebruik voort te zetten onder de in de bepaling genoemde voorwaarden.

Met betrekking tot de desbetreffende emblemen wordt in ons land de strafrechtelijke bescherming geboden door de wijze waarop artikel 435c van het Wetboek van Strafrecht, alsmede artikel 5, derde lid, onderdeel f, en vijfde lid, onderdeel n, en artikel 6, derde lid, onderdeel b, van de Wet Internationale Misdrijven zijn geformuleerd. Deze artikelen zijn ook van toepassing op het aanvullende embleem.

Op grond van *artikel 8* kunnen uitsluitend staten die partij zijn bij de Verdragen van Genève, partij worden bij het Protocol.

Artikel 12, tweede lid, geeft aan dat bij conflicten het Protocol altijd geldt tussen de staten die partij zijn bij het Protocol. Deze blijven eveneens aan het Protocol gebonden, in het geval dat een staat in het conflict geen partij is bij het Protocol maar de bepalingen ervan wel aanvaardt en toepast.

3. De gevolgen van Protocol III voor de Nederlandse Krijgsmacht

De Nederlandse Krijgsmacht gebruikt in beginsel het embleem van het Rode Kruis. Het Protocol geeft geen aanleiding om hierin verandering aan te brengen. In de preambule ervan wordt benadrukt dat het niet afdoet

aan het recht van de verdragspartijen om het embleem dat zij tot nu toe gebruikten, te blijven gebruiken in overeenstemming met de bestaande regels in de Verdragen van Genève en de Aanvullende Protocollen I en II.

Op grond van artikel 2, vierde lid, en artikel 5 van het Protocol zouden het medisch personeel en de geestelijke verzorgers van de Krijgsmacht tijdelijk in bepaalde gevallen een ander erkend embleem kunnen gebruiken als dit hun bescherming ten goede zou komen, zonder dat dit gevolgen heeft voor het gebruik van het Rode Kruis-embleem. Hiertoe zou kunnen worden besloten in geval van een optreden in een land waar de autoriteiten en/of de bevolking bezwaar maken tegen het gebruik van dat embleem. De afweging of gebruik wordt gemaakt van een ander embleem dan het Rode Kruis, zal in specifieke gevallen worden gemaakt op grond van de omstandigheden.

Ingevolge artikel 7 van het Protocol zal het aanvullende embleem worden opgenomen in de onderwijs- en trainingsprogramma's van de Krijgsmacht. In die programma's zal benadrukt worden dat dezelfde bescherming en waarborgen in acht moeten worden genomen ten aanzien van het aanvullende embleem, als ten aanzien van de andere erkende emblemen.

4. Koninkrijkspositie

De Verdragen van Genève en de Aanvullende Protocollen I en II gelden voor het gehele Koninkrijk. Evenals deze verdragen en protocollen zal het nieuwe Aanvullende Protocol III voor het gehele Koninkrijk gelden.

De Minister van Buitenlandse Zaken,
B. R. Bot

De Minister van Defensie,
H. G. J. Kamp